

СОЦІАЛЬНА ФІЛОСОФІЯ

УДК 316.61

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2026.1.7>**Аксьонова Віра Ігорівна**

доктор філософських наук, професор,
професор кафедри міжнародних економічних відносин та іноземних мов
Центральноукраїнського національного технічного університету
просп. Університетський, 8, Кропивницький, Україна,
orcid.org/0000-0001-9615-9339

Паласюк Михайло Іванович

кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри української та іноземних мов
Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя
вул. Руська, 56, Тернопіль, Україна
orcid.org/0000-0001-5888-584X

НЕНАСИЛЬНИЦЬКЕ СПІЛКУВАННЯ: МЕТОДИ Й АЛГОРИТМИ ВИРІШЕННЯ МІЖКУЛЬТУРНИХ КОНФЛІКТІВ МІЖ РІЗНИМИ КАТЕГОРІЯМИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ, ПОСТРАЖДАЛИХ ВНАСЛІДОК ВОЄННИХ ПОДІЙ

Актуальність. Наукова проблема визначена особливостями процесу вироблення філософських, соціокультурних, комунікативних підходів, методів та алгоритмів до аналізу динаміки «соціального повороту», тобто суттєвих змін у сфері громадського життя України в умовах повномасштабної війни. Це обумовлює необхідність здійснення парадигмального аналізу державної гуманітарної політики у сфері ненасильницького спілкування, розробки теоретико-методологічних питань, методів та алгоритмів вирішення міжкультурних конфліктів між різними категоріями внутрішньо переміщених осіб, постраждалих внаслідок воєнних подій. Наукова розробка теми у контексті концептів соціокультурної трансформації соціально-ціннісних смислів та моральних універсалій має футурологічне значення для розвитку українського суспільства у цивілізованому напрямку.

Мета дослідження: проаналізувати теоретико-методологічні здобутки комунікативної філософії; розглянути онтологічні й аксіологічні засади міжкультурної комунікації як підґрунтя ненасильницького спілкування та вирішення конфліктів в умовах війни.

Методи дослідження: компаративно-аксіологічного аналізу, моделювання, діалектичний, синергетичний та прогностичний.

Результати дослідження. Міжкультурні комунікації, використовуючи інформаційно-комунікативні технології, визначають комунікативний потенціал, соціокультурний вимір ментальності, соціальну турбулентність, специфіку особистісної та віртуальної комунікації, вектор інтелектуалізації, етнічний фактор, конформістську або девіантну поведінку сучасних українців, які відносяться до різних категорій внутрішньо переміщених осіб й обцин, які приймають їх під час російсько-української війни, що, з одного боку, сприяє розвитку громади, зростанню активності громадянської позиції її членів, безпеки та правової обізнаності населення,

а з іншого – може порушувати ментальне здоров'я, провокувати соціальні конфлікти і як деструктивний наслідок – дестабілізувати суспільство.

Ключові слова: комунікативна філософія, міжкультурна комунікація, культура мислення, комунікативний поворот, комунікативна особистість, комунікативний потенціал, соціальна турбулентність

Вступ. Наукова проблема визначена особливостями процесу вироблення філософських, соціокультурних, комунікативних підходів, методів та алгоритмів до аналізу динаміки «соціального повороту», тобто суттєвих змін у сфері громадського життя України в умовах повномасштабної війни. Це обумовлює необхідність здійснення парадигмального аналізу державної гуманітарної політики у сфері ненасильницького спілкування, розробки теоретико-методологічних питань, методів та алгоритмів вирішення міжкультурних конфліктів між різними категоріями внутрішньо переміщених осіб, постраждалих внаслідок воєнних подій. Наукова розробка теми у контексті концептів соціокультурної трансформації соціально-ціннісних смислів та моральних універсалій має футурологічне значення для розвитку українського суспільства у цивілізованому напрямку.

Методи. Для дослідження даної проблеми автор використовує методи компаративно-аксіологічного аналізу, моделювання, діалектичний, синергетичний та прогностичний.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У філософській літературі для характеристики сучасного інформаційно-комунікативного простору використовуються такі категорії, як «свій» та «чужий», «революції у комунікації», що знайшли своє відтворення у доробках М. Бубера, Б. Вальденфельса, Е. Левінаса, які акцентують увагу на онто-аксіологічних аспектах життєдіяльності людини, Вагомий внесок у розробку проблеми глобального інформаційно-комунікативного простору зробили Р. Арон, Д. Белл, З. Бжезинський, І. Валлерстайн, С. Гантінгтон, Е. Гідденс, М. Кастельс, Р. Робертсон, Л. Тернер, О. Тоффлер, М. Уотерс, Ф. Фукуяма, а також українські філософи – В. Андрущенко, З. Атаманюк, В. Бех, І. Бондаревич, Є. Борінштейн, В. Волинка, В. Воронкова, С. Кримський, В. Лях, М. Попович, І. Скловський, та інші. В їх доробках суспільство розглядається як мережа комунікацій, що створюють можливість самовідтворення суспільства (Н. Луман), оскільки комунікація розглядається як активне середовище, що самоорганізується. У філософській літературі для характеристики сучасного інформаційно-комунікативного простору використовуються такі категорії, як «свій» та «чужий», «революції у комунікації», що знайшли своє відтворення у доробках М. Бубера, Б. Вальденфельса, Ю. Габермаса, Е. Гуссерля, Ж.-Ф. Ліотара, Е. Левінаса, які акцентують увагу на онто-аксіологічних аспектах життєдіяльності людини [7; 9; 10; 14]. Вважаємо необхідним нагадати, що автор даної публікації давно і ретельно займається обраною проблемою. Вкажімо декілька своїх монографічних праць [1; 2; 3; 18], підручників, навчально-методичних посібників та інших наукових праць, які це підтверджують [4].

Результати дослідження. Використання компаративно-аксіологічного методу для вирішення задач міжособистісного, мікро- і макрогрупового спілкування зумовлено фактором росту частоти, регулярності і швидкості комунікативних транзакцій внаслідок розгортання інформаційної революції, детермінованої як глобалізацією суспільства, що трансформується на зламі тисячоліть, так і воєнними діями на території України. Звернемо увагу на деякі особливості використання методу компаративно-аксіологічного аналізу: по-перше, цей метод потребує врахування специфіки цінностей всіх учасників міжкультурної комунікації в умовах воєнної агресії; по-друге, врахування даної специфіки необхідно збалансувати за рахунок виявлення «системи відліку», загальної для всіх комунікантів. У зв'язку з цим, слід підкреслити, що пошук вченими саме той цінності, яка могла б стати «загальним знаменником» для створення платформи інформаційно-комунікативної взаємодії, взаєморозуміння, конвенціональної поведінки та толерантності у суспільстві перманентно продовжується, але сьогодні, як єдиної платформи, її не існує. Тому креативний пошук ідеї «загального дискурсу» суспільного діалогу, шляхів подолання локальної замкнутості, що гальмує процеси інтеграції, інформаційної взаємодії

та безпеки, провокує конфлікти, не втрачає своєї актуальності та значущості. Особливої уваги заслуговує аналіз компаративістського підходу до синергетичної специфіки ціннісних орієнтацій у міжкультурній комунікації суспільства: 1) компаративістсько-аксіологічний метод потребує врахування балансу між цивілізаційним і формаційним підходами; 2) цінності розглядаються як «культурні коди», розшифрування яких дозволяє здійснювати з максимальною ефективністю соціокультурний вплив у «цивілізаційних формах»; 3) підвищена увага приділяється соціальному і психологічному рівням виявлення ціннісних орієнтацій в українському суспільстві та специфіки їх вираження; 4) з онтологічної точки зору, цінності розглядаються у контексті лінгвістичного детермінізму, що дозволяє їх описувати, а не пояснювати; 5) компаративно-аксіологічний аналіз сприяє футурологічному усвідомленню сенсу буття, створенню прогностичних моделей, що дозволяє оцінити деякі перспективи тенденцій соціокультурної динаміки сучасного українського суспільства та ролі у ньому державного службовця, фахівця з публічного управління та адміністрування, економічної безпеки, правника, психолога, працівника правоохоронної діяльності та інших фахівців у воєнний та повоєнний часи. Одним з головних їх завдань є оволодіння методами ненасильницького спілкування й алгоритмами вирішення міжкультурних конфліктів в українському суспільстві, що можуть виникати між різними категоріями внутрішньо переміщених осіб, постраждалих внаслідок воєнних подій, у тому числі, за допомогою вивчення та використання досвіду інших країн, які пережили часи терору та воєнної агресії на своїй території [11; 16]. Важливу роль в успішному розвитку цього процесу має міжкультурна комунікація. Розвиток міжкультурної комунікації є закономірним процесом, зумовленим низкою чинників, зокрема, об'єктивно -цивілізаційними (розвиток матеріальної цивілізації), суб'єктивно-цивілізаційними (переосмислення відношення до «чужого» й «чужих») у філософії, об'єктивно-науковими («комунікативний поворот») у мовознавстві. У цьому процесі формується конгломерат різноманітних полікультурних соціумів, які, відповідно до своєї історії, ментальності, мови, релігії, традицій, взаємодіють і впливають один на одного на основі норм та принципів міжкультурної комунікації, які є відносно самостійними, проте стикаються в єдиному інформаційному просторі (К.-О. Апель) [6].

Від вдалого та професійного втілення в життя гуманітарної політики, принципів ненасильницького спілкування, толерантності, громадянського діалогу, конвенціональних методів й алгоритмів вирішення міжкультурних конфліктів, що виникають між різними категоріями внутрішньо переміщених осіб, постраждалих внаслідок воєнних подій, залежить вектор інтелектуалізації цивілізаційного поступу, еволюційне становлення українського державо- та націотворення. Ненасильницьке спілкування та вирішення конфліктів – це потужний інструмент, який може допомогти розв'язати конфлікти, що пов'язані з універсальними культурно-специфічними особливостями особистості, питаннями недостатньої культури мислення, етикою міжособистісних відносин, правами людини на свободу світогляду, думки, слова та віросповідання, вільний доступ до інформації та вільне вираження своїх поглядів і переконань, вибір місця проживання, порушенням права людини на свободу пересування, та поліпшити взаєморозуміння та співпрацю з населенням представників державного апарату, фахівців з галузі публічного управління та адміністрування, економічної безпеки, психологів, правників, правоохоронців та ін. [5]. В умовах повномасштабної війни роль Національної поліції набуває особливого значення, адже працівники правоохоронних органів підтримують порядок, евакуюють цивільних, виявляють диверсантів, колабораціоністів (колабораціоністська діяльність – це усвідомлене співпрацювання із окупаційною цивільною чи військовою владою на шкоду власній країні, що з 3 березня 2022 року у кримінальному праві України є кримінальним правопорушенням), а також розслідують воєнні злочини (серйозні порушення міжнародного гуманітарного права, тобто законів та звичаїв війни, які кояться під час збройного конфлікту, що є особливо тяжкими і включають в себе широкий спектр дій, спрямованих проти цивільного населення, військовополонених, поранених та інших осіб, які не беруть участі в бойових діях) [17]. Забезпечення основоположних прав і свобод людини та громадянина, дотримання стану дисципліни та законності в діяльності Національної поліції України в умовах воєнного стану має першочергове значення. Працівники

органів поліції, юриспруденції, публічного управління і адміністрування, економічної безпеки та психологи виконують завдання, що мають вирішальне значення не лише для зміцнення суспільної довіри до державних органів, але й для підтримки міжнародного авторитету держави, яка додержується верховенства права навіть в умовах повномасштабної збройної агресії проти України. У своїй професійній діяльності з своєчасного попередження можливих конфліктів вони мають демонструвати високий рівень загальної та професійної культури, корпоративної етики, емоційний інтелект, вміння ненав'язливо здійснювати емпатичне підключення до представників різних прошарків населення [15]. Значної уваги в умовах війни потребують питання, що пов'язанні з гендерне обумовленим насильством, особливостями дискримінації за ознакою статі в контексті національного й міжнародного законодавства, у тому числі, вміння визначати відмінності між сексуальними домаганнями та фліртом, проблемами віктимблеймінгу (victim blaming – практика звинувачення жертви злочину, насильства, нещасного випадку або будь-якої іншої негативної події у тому, що з нею трапилося, перекладання відповідальності за негативну ситуацію на саму жертву, а не на злочинця або обставини), методами дебрифінгу – процесу отримання пояснення; отримання інформації з врахуванням контексту; звітність про показники ефективності та/або можливості для подальшого вивчення результатів події, дослідження або оцінка результатів роботи після участі в заході) та психологічного знешкодження, а також шляхами мінімізації ретравматизації під час роботи з постраждалими відповідно Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку з ратифікацією конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами» [8]. Так, наприклад, дослідник Е. Йтуррелде вказує, що у сфері методології експериментального навчання розбір є напівструктурованим процесом, за допомогою якого посередник, під час виконання певної діяльності, робить серію прогресивних питань з адекватною послідовністю, яка дозволяє учасникам у кризовій ситуації реагувати на те, що сталося, даючи важливі уявлення про майбутню ціль проекту, пов'язавши це з діями та майбутнім. Одним з напрямків психологічного розбору є «емоційна декомпресія», що була запропонована Д. Кінчіном. Проблема насильства перестає бути виключно національною тому, що входить до найбільш розповсюджених та небезпечних правопорушень. Питання протидії домашньому насильству в переважній більшості країн є однією з найбільш актуальних, але в критичних умовах, в яких опинилася Україна, вона загострюється. Заходи протидії цьому негативному протиправному явищу розробляються на міжнародному рівні. В умовах воєнного стану в Україні особливого загострення набувають також конфлікти, що пов'язанні з проблемами захисту дітей від домашнього насильства та на тимчасово окупованих територіях [12; 13].

Висновки. Виконуючи професійні обов'язки, працівники органів поліції, юриспруденції, фахівці з економічної безпеки, публічного управління і адміністрування психологи та інші фахівці мають ретельно забезпечувати право людини на свободу світогляду, думки, слова та віросповідання, вираження своїх поглядів і переконань, вибір місця проживання, свободу пересування, вільний доступ до інформації та інформаційну безпеку яка є невід'ємною складовою національної безпеки українського суспільства і держави в умовах воєнного стану, а також прискіпливо враховувати не тільки історико-політичну та морально-психологічну специфіку формування української ментальності, але – і синергетику соціокультурних комунікацій, оскільки народ – це не тільки те, що з ним історично сталося, але і те, чого він намагається досягнути у майбутньому. Міжкультурні комунікації, викортовуючи інформаційно-комунікативні технології, визначають комунікативний потенціал, соціокультурний вимір ментальності, соціальну турбулентність, специфіку особистісної та віртуальної комунікації, вектор інтелектуалізації, етнічний фактор, конформістську або девіантну поведінку сучасних українців, які відносяться до різних категорій внутрішньо переміщених осіб й громад, які приймають їх під час російсько-української війни, що у свою чергу сприяє, з одного боку, розвитку громади, зростанню активності громадянської позиції її членів, безпеки та правової обізнаності населення, а з іншого – може порушувати ментальне здоров'я, провокувати соціальні конфлікти і як деструктивний наслідок – дестабілізувати суспільство.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аксьонова В. І. Гуманістичні обрії європейського простору: український контекст : монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 536 с.
2. Аксьонова В.І. Міжкультурна комунікація як фактор формування глобального інформаційно-комунікативного простору: монографія. Кіровоград : КЛА НАУ, 2016. 228 с.
3. Аксьонова В. І. Соціально-філософське осмислення становлення освітньо-комунікативної культури. Гуманітарний вимір якості професійної підготовки фахівців авіаційної галузі : колективна монографія. Кропивницький : ЛА НАУ, 2018. С. 258 – 422.
4. Аксьонова В.І. Культура в контексті змін комунікаційного суспільства // Культурологія: підручник/за ред. Є.Р. Борінштейна. Аксьонова В.І., Атаманюк З.М. та інші. Одеса: Університет Ушинського, 2023. С. 325-355.
5. Атаманюк З.М. Свобода як фактор соціокультурних трансформацій сучасного українського суспільства : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 316 с.
6. Апель К. – О. Априорі спільноти комунікації та основи етики. До проблеми раціонального обґрунтування етики за доби науки. Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями : хрестоматія. Київ : Ваклер, 1996. С. 360–421.
7. Бубер М. Перспектива. Першоджерела комунікативної філософії. Київ : Либідь, 1996. С. 149–156.
8. Верховний суд. Питання щодо захисту дітей від домашнього насильства особливо актуальне під час війни. 20 жовтня 2023. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1496637>
9. Габермас Ю. Філософський дискурс модерну. Київ: Четверта хвиля, 2001. 424 с.
10. Гуссерль Е. Криза європейського людства і філософія. Сучасна зарубіжна філософія. Течії та напрямки. Київ : Ваклер, 1996. С. 69–83.
11. Досвід реформування правоохоронних органів у постконфліктних країнах: матер. міжнародної конференції (Київ, 2023 р.). Київ: НАВС, 2023. С. 70–74.
12. Запобігання та протидія домашньому насильству : Інформаційні матеріали для фахівців, які працюють з дітьми та молоддю в громадах. Київ: Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики, 2018. 32 с. URL: https://zmr.gov.ua/documents/zapobigannia_ta_prottydiia_inf.pdf
13. Колісник А.С. Захист дітей від домашнього насильства в умовах воєнного стану: міжнародно-правові стандарти. Юридичний науковий електронний журнал. № 10/2024. С. 111-114. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-10/25>
14. Ліотар Ж. – Ф. Постмодерністська ситуація. Після філософії: кінець чи трансформація? Київ : Четверта хвиля, 2000. С. 71–90.
15. Мережі і мережеві війни. Майбутнє терору, злочинності та бойових дій. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2005. 350 с.
16. Стратегія відновлення цілісності України і деокупації Донбасу «Механізм малих кроків». URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/avakov/5b1faf7a125a0/> (дата звернення 06.09.2022)
17. Юрків Я., Луканов Д. Труднощі соціально-психологічної адаптації вразливих верств внутрішньо переміщених осіб до нових умов життя. Науковий вісник ужгородського університету. Серія : «Педагогіка. Соціальна робота». 2021. Вип. 1 (48). С. 469–472. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/37998>
18. Aksyonova, V., Sklovsky, I. (2019). Personality as a phenomenon of civilized adoption of European values. Problem space of modern society: communicative and pedagogical interpretations : collective monograph. Part I. Warsaw : BMT Erida Sp. Z o.o. P. 126–141.

REFERENCES

1. Aksonova, V. I. (2018). *Humanistychni obrri yevropeiskoho prostoru: ukrainskyi kontekst* [Humanistic horizons of the European space: Ukrainian context] (Monograph). Helvetica. [in Ukrainian].
2. Aksonova, V. I. (2016). *Mizhkulturna komunikatsiia yak faktor formuvannia hlobalnoho informatsiino-komunikatyvnoho prostoru* [Intercultural communication as a factor in the formation of a global information and communicative space] (Monograph). KLA NAU. [in Ukrainian].
3. Aksonova, V. I. (2018). *Sotsialno-filosofske osmyslennia stanovlennia osvitno-komunikatyvnoi kultury* [Social and philosophical reflection on the formation of educational and communicative culture]. *Humanitarnyi vymir yakosti profesiinoi pidhotovky fakhivtsiv aviatsiinoi haluzi* (pp. 258–422). LA NAU. [in Ukrainian].

4. Aksonova, V. I. (2023). *Kultura v konteksti zmin komunikatsiinoho suspilstva* [Culture in the context of changes in the communication society]. In Ye. R. Borinshtein (Ed.), *Kulturolohiia* (pp. 325–355). Ushynsky University. [in Ukrainian].
5. Atamaniuk, Z. M. (2020). *Svoboda yak faktor sotsiokulturnykh transformatsii suchasnoho ukrainskoho suspilstva* [Freedom as a factor of sociocultural transformations of modern Ukrainian society] (Monograph). Helvetica. [in Ukrainian].
6. Apel, K.-O. (1996). *Apriori spilnoty komunikatsii ta osnovy etyky* [A priori of the communication community and the foundations of ethics]. In *Suchasna zarubizhna filosofia. Techii i napriamy* (pp. 360–421). Vakler. [in Ukrainian].
7. Buber, M. (1996). *Perspektyva* [Perspective]. In *Pershodzherela komunikatyvnoi filosofii* (pp. 149–156). Lybid. [in Ukrainian].
8. Supreme Court. (2023, October 20). *Pytannia shchodo zakhystu ditei vid domashnioho nasylstva osoblyvo aktualne pid chas viiny* [The issue of protecting children from domestic violence is particularly relevant during the war]. <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1496637> [in Ukrainian].
9. Habermas, J. (2001). *Filosofskyi dyskurs modernu* [The philosophical discourse of modernity]. *Chetverta khvyliia*. [in Ukrainian].
10. Husserl, E. (1996). *Kryza yevropeiskoho liudstva i filosofiiia* [The crisis of European humanity and philosophy]. *Suchasna zarubizhna filosofia. Techii ta napriamky* (pp. 69–83). Vakler. [in Ukrainian].
11. National Academy of Internal Affairs. (2023). *Dosvid reformuvannia pravookhoronnykh orhaniv u postkonfliktnykh krainakh* [Experience of reforming law enforcement agencies in post-conflict countries]: Conference materials (pp. 70–74). NAVS. [in Ukrainian].
12. State Institute of Family and Youth Policy. (2018). *Zapobihannia ta protydiia domashniomu nasylstvu* [Prevention and opposition to domestic violence]: Information materials. https://zmr.gov.ua/documents/zapobigannia_ta_prottydiia_inf.pdf [in Ukrainian].
13. Kolisnyk, A. S. (2024). *Zakhyst ditei vid domashnioho nasylstva v umovakh voiennoho stanu: mizhnarodno-pravovi standarty* [Protection of children from domestic violence under martial law: International legal standards]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, (10), 111–114. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-10/25> [in Ukrainian].
14. Lyotard, J.-F. (2000). *Postmodernistska sytuatsiia* [The postmodern condition]. In *Pislia filosofii: kinets chy transformatsiia?* (pp. 71–90). *Chetverta khvyliia*. [in Ukrainian].
15. Arquilla, J., & Ronfeldt, D. (Eds.). (2005). *Merezhi i merezhevi viiny. Maibutnie teroru, zlochynnosti ta boiovykh dii* [Networks and netwars: The future of terror, crime, and militancy]. Kyiv-Mohyla Academy. [in Ukrainian].
16. Avakov, A. (2018). *Stratehiia vidnovlennia tsilisnosti Ukrainy i deokupatsii Donbasu «Mekhanizm malykh krokiv»* [Strategy for restoring the integrity of Ukraine and de-occupation of Donbas «Small Steps Mechanism»]. <https://blogs.pravda.com.ua/authors/avakov/5b1faf7a125a0/> [in Ukrainian].
17. Yurkiv, Ya., & Lukanov, D. (2021). *Trudnoshchi sotsialno-psykholohichnoi adaptatsii vrazlyvykh verstv vnutrishno peremishchenykh osib do novykh umov zhyttia* [Difficulties of socio-psychological adaptation of vulnerable groups of internally displaced persons to new living conditions]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: «Pedagogika. Sotsialna robota»*, (1), 469–472. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/37998> [in Ukrainian].
18. Aksyonova, V., & Sklovsky, I. (2019). *Personality as a phenomenon of civilized adoption of European values*. In *Problem space of modern society: communicative and pedagogical interpretations* (Part I, pp. 126–141). BMT Erida Sp. Z o.o.

Aksyonova Vira Ihorivna

Doctor of Philosophical Sciences, Professor,
Professor at the Department of International Economic Relations and Foreign Languages
Central Ukrainian State Technical University
8, Universytetskyi ave., Kropyvnytskyi, Ukraine

Palasiuk Mykhailo Ivanovych

Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Ukrainian and Foreign Languages
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
56, Ruska str., Ternopil, Ukraine

NONVIOLENT COMMUNICATION: METHODS AND ALGORITHMS FOR RESOLVING INTERCULTURAL CONFLICTS BETWEEN DIFFERENT CATEGORIES OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS AFFECTED BY WAR EVENTS

Relevance. *The scientific problem is determined by the peculiarities of the process of developing philosophical, socio-cultural, communicative approaches, methods and algorithms for analyzing the dynamics of the «social turn», that is, significant changes in the sphere of public life of Ukraine in conditions of full-scale war. This necessitates the implementation of a paradigmatic analysis of state humanitarian policy in the field of nonviolent communication, the development of theoretical and methodological issues, methods and algorithms for resolving intercultural conflicts between different categories of internally displaced persons affected by war events. The scientific development of the topic in the context of the concepts of socio-cultural transformation of social and value meanings and moral universals has futurological significance for the development of Ukrainian society in a civilized direction.*

The purpose and objectives of the study: *to analyze the theoretical and methodological achievements of communicative philosophy; to consider the ontological and axiological principles of intercultural communication as the basis for non-violent communication and conflict resolution in wartime; to consider in the ontological and axiological aspects of intercultural communication some possibilities for performing the most important task of the professional activity of a civil servant, a specialist in public management and administration, economic security, a lawyer, a law enforcement officer, a rehabilitation service and a psychologist, namely – non-violent communication and conflict resolution in wartime. To offer practical recommendations on methods of non-violent communication and algorithms for resolving intercultural conflicts in Ukrainian society between different categories of internally displaced persons affected by war events.*

Research methods. *To study this problem, the author uses the methods of comparative-axiological analysis, modeling, dialectical, synergistic and prognostic.*

Analysis of sources and recent publications. *In philosophical literature, such categories as “one’s own” and “alien’s”, “revolutions in communication” are used to characterize the modern information and communication space, which were reproduced in the works of M. Buber, B. Waldenfels, E. Levinas, who focus on the onto-axiological aspects of human life. A significant contribution to the development of the problem of the global information and communication space was made by R. Aron, D. Bell, Z. Brzezinski, I. Wallerstein, S. Huntington, E. Giddens, M. Castells, R. Robertson, L. Turner, O. Toffler, M. Waters, F. Fukuyama as well as Ukrainian philosophers – V. Andrushchenko, Z. Atamanyuk, O. Bazaluk, V. Bekh, E. Bystrytskyi, I. Bondarevych, E. Borinshtein, V. Volynka, V. Voronkova, S. Krymskyi, V. Lyakh, M. Popovych, V. Pazenok, I. Sklovskyi, M. Stepyk, O. Stovpets and others. In their works, society is considered as a network of communications that create the possibility of self-reproduction of society (N. Luhmann), since communication is considered as an active, self-organizing environment. historical analysis of the “dialogue of cultures” (V. Bibler). In philosophical literature, to characterize the modern information and communication space, such categories as “one’s own” and “alien’s”, “revolutions in communication” are used, which found their reproduction in the works of M. Buber, B. Waldenfels, E. Levinas, who emphasize the onto-axiological aspects of human life.*

Results of the study. *In performing their duties, police officers, legal experts, economic security specialists, public management and administration, and psychologists must carefully ensure the human*

right to worldview, thoughts, words, and religion, free expression of one's views and beliefs, choice of residence, freedom of movement, free access to information, and information security, which is an integral part of the national security of Ukrainian society and the state under martial law, as well as meticulously take into account not only the historical, political, and moral, and psychological specifics of the formation of the Ukrainian mentality, but also the synergy of socio-cultural communications, since the people are not only what has happened to them historically, but also what they are trying to achieve in the future. Intercultural communications, using information and communication technologies, determine the communicative potential, socio-cultural dimension of mentality, social turbulence, the specificity of personal and virtual communication, the vector of intellectualization, the ethnic factor, conformist or deviant behavior of modern Ukrainians who belong to various categories of internally displaced persons and communities that accept them during the Russian-Ukrainian war, which in turn contributes, on the one hand, to the development of the community, the growth of the civic position of its members, security and legal awareness of the population, and on the other hand, can disrupt mental health, provoke psychological trauma, social conflicts and, as a destructive consequence, destabilize society.

Key words: *communicative philosophy, intercultural communication, culture of thinking, communicative turn, communicative personality, social turbulence*

Дата першого надходження статті до видання: 17.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 15.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.04.2026